

## Charakteristika knihy úrovně 5- 1984

### Popis reprezentativní knihy- tvz. Bookscan

#### Záhlaví:

Zpracovala: Lucie Koudelková

George Orwell/1984/ 2009/ úroveň 5

#### Úvodní poznámky:

1984 je dystopický román anglického spisovatele George Orwella. Poprvé byl vydán v roce 1949 v Londýně. Jedná se o jednu z nejdůležitějších knih 20. století. Příběh se odehrává v absolutní totalitě, největší moc má Strana, která ovládá vše. Kniha reaguje na totalitní režimy, zejména stalinismus v SSSR. Jsou zde promítnuty i autorovy válečné zkušenosti. Dílo bylo zfilmováno v roce 1984 britským režisérem Michaellem Radfordem.

| Dimenze                           | Ukazatel            | Popis (komplikující faktory)                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Základní požadavek upoutat</i> | Čas                 | 261 stran, bez ilustrací                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Zájmy               | Děj se odehrává ve fiktivním světě, kde je však velmi dobře vykreslena totalita. To je téma aktuální i dnes. Čtenář by mohl porovnat totalitní zřízení v knize například s bývalým Sovětským svazem nebo se současnou KLDR. Čtenář bude také sympatizovat s hlavní postavou. Ta se proti režimu vnitřně bouří. Prožívá i milostný vztah. |
|                                   | Čtenářská zkušenost | Kniha je určena vyspělejšímu čtenáři, který už několik knih přečetl. Obsahuje 261 stran, tudíž čtení rozloženo do více dní. Jedná se o text složitější, který vyžaduje čtenářovo přemýšlení. Objevují se tu i nová slova. Pro pochopení smyslu je důležité, aby čtenář četl pozorně.                                                     |

|                                         |                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                         | Všeobecné znalosti                       | Kniha se sice odehrává ve fiktivním světě, přesto je důležité, aby se čtenář orientoval v dějinách zejména 20. století. Kontext vzniku pomůže pochopení celého díla. Je také dobré, aby čtenář věděl, co je to totalita a znal země, kde toto zřízení fungovalo nebo ještě stále funguje.                                                                                                                                   |
|                                         | Oborově specifické znalosti a zkušenosti | Čtenáři by pomohlo, kdyby měl zkušenost se čtením jiné antiutopie, která však není tolik náročná. Jednou z nich by mohla být kniha Dárce od Lois Lowryové. Dále by měl mít znalosti z historie a politologie, které jsou zmíněné výše.                                                                                                                                                                                      |
| <i>Obeznaménost s literárním stylem</i> | Slovní zásoba                            | Je zde využívána specifická slovní zásoba. Autor zde vytvořil několik neologismů, kterým je potřeba věnovat zvýšenou pozornost. Význam těchto slov čtenář pochopí z kontextu. Jedná se o tzv. <i>newspeak</i> .                                                                                                                                                                                                             |
|                                         | Větné konstrukce                         | Větné konstrukce jsou poměrně složité v popisných pasážích. V částech knihy, které jsou dějové, jsou věty kratší. Přesto je nutné číst bedlivě.                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                         | Stylistika                               | Literární jazyk je srozumitelný. Kombinuje se zde popis a vyprávění, přičemž vyprávění zde převažuje, proto je text velmi čtivý.                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <i>Obeznaménost literárními postupy</i> | Děj                                      | Děj je výborně propracovaný, plný zvratů, ke konci knihy graduje. Příběh se odehrává v Londýně v Oceánii, fiktivní zemi, v budoucnosti. Vše řídí Strana v čele s tzv. Velkým Bratrem, který všechno neustále sleduje. Vládne tvrdá diktatura, život lidí je naprosto ovládán, neexistuje svobodná vůle. Občané jsou záměrně manipulováni, všichni musí milovat Velkého Bratra, udržují permanentní válku s okolními zeměmi. |

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Časový sled                                 | Příběh je vyprávěn chronologicky, hlavní postava se ve svých vzpomínkách občas vrací do minulosti.                                                                                                                                                                         |
| Dějové linie                                | V knize je jedna dějová linie.                                                                                                                                                                                                                                             |
| Perspektiva                                 | Děj je vyprávěn v er-formě a doplněn dialogy postav.                                                                                                                                                                                                                       |
| Smysl                                       | Autor chce varovat před hrozbou totalitních ideologií. Dílo upozorňuje na to, jak nebezpečné je tyto myšlenky přijmout. V knize je vykreslena absolutní nesvoboda jedince.                                                                                                 |
| <i>Obeznamenost s literárními postavami</i> | Charakter postav<br>Celý příběh čtenář prožívá spolu s hlavní postavou Winstonem Smithem. O jeho životě se dozvídáme během čtení. Sledujeme jeho činy i myšlenky. Kromě jeho lásky Julie, která je také trochu přiblížena, nejsou ostatní postavy nijak více rozpracované. |
| Počet postav                                | Postav, které přímo zasahují do děje, není nijak mnoho. Všechny jsou nějakým způsobem spojené s hlavní postavou.                                                                                                                                                           |
| Vztahy                                      | Jelikož se příběh odehrává v nesvobodném světě, není tu mnoho prostoru pro emoce. Láska je dokonce cit nežádoucí. Jediní, kdo naváží milostný vztah, jsou Winston a Julie, což se jim poté velmi vymstí. Jediný cit, který je povolen, je láska k Velkému Bratrovi.        |